

*Działalność przedsiębiorstw
niefinansowych
w 2007 roku*

*Activity of
non-financial enterprises
in 2007*

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

WARSZAWA 2008

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH I SKRÓTÓW UŻYWANYCH W PUBLIKACJI

SYMBOLS AND ABBREVIATIONS USED IN THE PUBLICATION

Znaki umowne

Symbols

Kreska (-)	– zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zera: (0,0)	– zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Znak x	– wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak #	– oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
“W tym” „Of which ”	– oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates than not all elements of the sum are given.</i>

Skróty

Abbreviations

tys. = tysiąc
thousand

mln = milion
million

mld = miliard
bn billion

PKD = Polska Klasyfikacja Działalności
Polish Classification of Activity

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła.

When publishing CSO data please indicate the source.

Opracowanie publikacji:

Preparation of the publication

kierujący
supervisor

zespół:
team

GUS – Departament Przedsiębiorstw i Cen

CSO – Business and Price Division

Izabella Zagoździńska – Dyrektor Departamentu
Director of the Division

Aleksandra Foryś, Jacek Kotowski

Przetwarzanie danych

Data processing

Aleksandra Foryś, Jacek Kotowski

Okladka

Cover

Zakład Wydawnictw Statystycznych

Statistical Publishing Establishment

ISSN 1895 – 698X

Publikacja dostępna na stronie internetowej – www.stat.gov.pl

Publication available on the Internet

PRZEDMOWA

Oddajemy do rąk Państwa kolejne opracowanie, w którym prezentowane są zbiorcze informacje o działalności polskich przedsiębiorstw niefinansowych, niezależnie od ich wielkości mierzonej liczbą pracujących. W publikacji zawarto informacje na temat wielkości i struktury zbiorowości podmiotów prowadzących działalność w 2007 r., określanej według formy własności i formy prawnej jednostek, rodzaju i lokalizacji prowadzonej przez nie działalności oraz klasy wielkości, z wyszczególnieniem sektora małych i średnich przedsiębiorstw, w tym mikro-przedsiębiorstw.

W opracowaniu zaprezentowano dane o pracujących i zatrudnieniu, wynikach finansowych uzyskanych przez podmioty z prowadzonej działalności oraz o działalności inwestycyjnej i posiadanych środkach trwałych. Przedstawiono także dane o działalności przedsiębiorstw niefinansowych w podziale terytorialnym na poziomie wojewódzkim.

Publikację przygotowano na podstawie wyników pełnych badań przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób, realizowanych na sprawozdaniach: SP – Roczna ankieta przedsiębiorstw za rok 2007 i F-02 – Statystyczne sprawozdanie finansowego sporządzone na dzień 31 XII 2007 r. oraz reprezentacyjnego badania mikro-przedsiębiorstw (do 9 pracujących), realizowanego na formularzu SP-3 – Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw za 2007 r.

Publikacja składa się z części analitycznej i tabelarycznej. Całość poprzedzona jest uwagami metodycznymi, zawierającymi opis zakresu badania oraz podstawowe definicje stosowanych pojęć.

Dyrektor

Departamentu Przedsiębiorstw i Cen

Izabella Zagoździńska

Warszawa, grudzień 2008 r.

PREFACE

The study we present is aimed to provide the aggregated information on the activity carried out by non-financial enterprises in Poland, irrespective of their size, measured with the number of persons employed. This publication contains information on the size and structure of the group of enterprises conducting activity in 2007, defined by the form of ownership and by the legal form, type, and location of the activity conducted by these units, as well as by the size class, while recognizing small and medium enterprises, including micro-enterprises.

This study provides data on persons employed and on the financial results obtained by entities from conducted activity, as well as on the investment activity and fixed assets possessed. Additionally, the data on the activity conducted by non-financial enterprises by territorial division at the voivodship level are also included herein.

This publication was prepared on the basis of the results of exhaustive surveys on enterprises with 10 and more persons employed, carried out on the following reports: SP – annual report on enterprises in 2007, F-02 – statistical financial report as of 31 December 2007 and a sample survey on micro-enterprises (with up to 9 persons employed), carried out on SP-3 report – economic activity of enterprises in 2007.

The publication is divided into two parts: descriptive one and tables. They are preceded by methodological notes on the scope of survey and definitions of the term applied herein.

*Director of the
Business and Price Division*

Izabella Zagoździńska

Warsaw, December 2008

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	Strona
	<i>Pages</i>
Przedmowa	3
I. Uwagi metodyczne.....	9
1. 1. Wprowadzenie.....	9
1. 2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania	10
1. 3. Objasnienia podstawowych pojec	11
 <i>Preface</i>	 4
<i>I. Methodological notes</i>	17
<i>1. 1. Introduction</i>	17
<i>1. 2. Scope and content of the survey</i>	18
<i>1. 3. Definitions of basic terms</i>	19
 II. Wyniki badan – synteza	 25
<i>Results of surveys – synthesis</i>	
2. 1. Liczba przedsiebiorstw prowadzacych dzialalnosc gospodarcza	25
<i>Number of enterprises conducting economic activity</i>	
2. 2. Pracujacy, zatrudnienie i przecietne wynagrodzenia	26
<i>Persons Employed, employment, and average wages and salaries</i>	
2. 3. Wyniki finansowe przedsiebiorstw	28
<i>Financial results of enterprises</i>	
2.3.1. Przychody	28
<i>Revenues</i>	
2.3.2. Koszty	30
<i>Costs</i>	
2.3.3. Wskazniki poziomu kosztow	32
<i>Cost level indicator</i>	
2.3.4. Wynagrodzenia	32
<i>Wages and salaries</i>	

2. 4. Inwestycje. Środki trwałe	33
<i>Investments and fixes assets</i>	
2. 5. Podstawowe dane w przekroju terytorialnym	37
<i>Basic regional data</i>	

TABLICE

Tables

	Numer Number	Strona Pages
Podstawowe dane o przedsiębiorstwach według form prawnych i klas wielkości w 2007 r.....	1	43
<i>Basic information on enterprises by legal form and by size class in 2007</i>		
Podstawowe dane o przedsiębiorstwach według klas wielkości w latach 2003 - 2007 r.	2	46
<i>Basic information on enterprises by size class in 2003 – 2007</i>		
Przedsiębiorstwa według lat prowadzenia działalności i klas wielkości w 2007 r.	3	48
<i>Enterprises by years of conducting activity and by size class in 2007</i>		
Przedsiębiorstwa, pracujący, przeciętne zatrudnienie oraz wynagrodzenia brutto według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw w 2007 r.	4	49
<i>Enterprises, employed persons, average employment, gross wages and salaries by principal activity of enterprises in 2007</i>		
Zmiany rodzaju prowadzonej działalności przedsiębiorstw w oparciu o dane rejestrowe i wyniki badania w 2007 r.	5	51
<i>Changes of the type of activity conducted by enterprises, based on register data and survey results in 2007</i>		
Przychody oraz koszty w przedsiębiorstwach według podstawowego rodzaju działalności i klas wielkości w 2007 r.	6	52
<i>Revenues and costs in enterprises by principal activity and by size class in 2007</i>		
Nakłady inwestycyjne według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i klas wielkości w 2007 r. (ceny bieżące)	7	54
<i>Investment outlays by principal activity of enterprises and by size class in 2007</i>		
Struktura przedsiębiorstw inwestujących według podstawowego rodzaju działalności, wysokości poniesionych nakładów inwestycyjnych i klas wielkości przedsiębiorstw w 2007 r.	8	56
<i>The structure of investing enterprises by principal activity, by the amount of investment outlays, and by size class in 2007</i>		

	Numer Number	Strona Pages
Wartość brutto, netto i stopień zużycia środków trwałych według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i klas wielkości w 2007 r. <i>Gross and net values of fixed assets and degree of consumption by principal activity of enterprises and by size class in 2007</i>	9	62
Struktura wartości brutto środków trwałych według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i klas wielkości w 2007 r. <i>Structure of gross fixed assets by principle activity and by size class</i>	10	66
Przedsiębiorstwa i pracujący według klas wielkości podmiotów i województw w 2007 r. <i>Enterprises and persons employed by size class of entities and by voivodship in 2007</i>	11	68
Przedsiębiorstwa i pracujący według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i województw w 2007 r. <i>Enterprises and persons employed by type of principle activity and by voivodship in 2007</i>	12	70
Struktura przedsiębiorstw i pracujących według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i województw w 2007 r. <i>The structure of enterprises and persons employed by principle activity and by voivodship in 2007</i>	13	74
Przychody i koszty według klas wielkości przedsiębiorstw i województw w 2007 r. .. <i>Revenues and costs by size class of enterprises and by voivodship in 2007</i>	14	76
Przychody i koszty według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i województw w 2007 r. <i>Revenues and costs by principle activity and by voivodship in 2007</i>	15	78
Nakłady inwestycyjne według klas wielkości przedsiębiorstw i województw w 2007 r <i>Investment outlays by size class of enterprises and by voivodship in 2007</i>	16	82
Nakłady inwestycyjne według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw i województw w 2007 r. <i>Investment outlays by principal activity of enterprises and by voivodship in 2007</i>	17	84
Podstawowe dane o jednostkach lokalnych według województw w 2007 r. <i>Basic data on local units by voivodship in 2007</i>	18	88

WYKRESY

Charts

	Wykres Charts	Strona Pages
Podstawowe dane o przedsiębiorstwach według klas wielkości <i>Basic data on enterprises by size class</i>	1	25
Liczba przedsiębiorstw i liczba jednostek lokalnych według województw <i>Number of enterprises and local units by voivodship</i>	2	37
Przychody i koszty według województw <i>Revenues and costs by voivodship</i>	3	39
Nakłady inwestycyjne według województw <i>Investment outlays units by voivodship</i>	4	41

I. UWAGI METODYCZNE

1.1. Wprowadzenie

Główny Urząd Statystyczny prowadzi wiele badań, w których zbierane są dane o przedsiębiorstwach prowadzących w kolejnych latach działalność gospodarczą. Poszczególnymi badaniami – zależnie od ich celu – obejmowane są różne grupy podmiotów, dobierane według określonych kryteriów, w tym według wielkości jednostki, formy własności, formy prawnej, rodzaju prowadzonej działalności, typu ewidencji księgowej.

Największa zbiorowość obejmowana jest rocznymi badaniami działalności gospodarczej przedsiębiorstw. Dane liczbowe, które wykorzystano do scharakteryzowania działalności badanych podmiotów gospodarczych pozyskane były z reprezentacyjnego badania tzw. mikro-przedsiębiorstw (do 9 osób pracujących) i dwóch (zależnie od rodzaju działalności jednostki) pełnych badań pozostałych podmiotów. W niniejszym opracowaniu przedstawiono zbiorczą informację o wszystkich przedsiębiorstwach prowadzących działalność w 2007 r., niezależnie od tego, którym z powyższych badań były one objęte. W szczególności, w publikacji wykorzystano wyniki pełnych badań przedsiębiorstw o liczbie pracujących 10 i więcej osób realizowanych na sprawozdaniach: SP – Roczna ankieta przedsiębiorstw za rok 2007 i F-02 – Statystyczne sprawozdanie finansowe sporządzone na dzień 31 XII 2007 r., oraz reprezentacyjnego badania mikro-przedsiębiorstw realizowanego na sprawozdaniu SP-3 – Sprawozdanie o działalności gospodarczej przedsiębiorstw za 2007 r.

Badania te zrealizowane były przez Główny Urząd Statystyczny na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 lipca 2006 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2007 (Dz. U. nr 178, poz. 1482 z dnia 16 września 2006 r. wraz z późniejszymi zmianami).

Informacje przedstawione poniżej obejmują wybrane podstawowe dane przekazywane na sprawozdaniach statystycznych przez wszystkie badane podmioty, w tym przez jednostki najmniejsze, zobowiązane do prowadzenia bardzo uproszczonej ewidencji. Pozwala to na spójną prezentację wyników dla pełnej zbiorowości przedsiębiorstw aktywnych w 2007 r., jej struktury według wybranych kryteriów i wyników uzyskanych z prowadzonej działalności.

Prezentowane poniżej dane różnią się w nieznacznym stopniu od zamieszczonych w odrębnych publikacjach wyników badań SP i F-02. Wiąże się to z tym, że z uwagi na zawężoną

listę uwzględnianych cech, w niniejszej publikacji możliwe było dokonanie imputacji danych dla podmiotów, które odmówiły złożenia rocznych sprawozdań statystycznych. Takich uzupełnień nie dokonuje się w przypadku badań prowadzonych na sprawozdaniach SP i F-02, obejmujących bardzo szczegółowe dane o wynikach badanych przedsiębiorstw. Ponadto, w niniejszym opracowaniu uwzględnione zostały te podmioty, które prowadziły działalność w ciągu 2007 r., ale były już nieaktywne na koniec tego roku. Dane prezentowane w publikacji nie obejmują jednostek prowadzących działalności z zakresu rolnictwa i łowiectwa (sekcja A dział 01 według klasyfikacji PKD 2004).

1.2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy badania

Przedstawiona w publikacji zbiorowość obejmuje osoby prawne, jednostki niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, które prowadziły działalność gospodarczą w Polsce w 2007 roku. Ilekroć w opracowaniu jest mowa o zbiorowości osób fizycznych, należy przez to rozumieć, że prezentowana jest ona łącznie z osobami, które działały w ramach spółek zawiązanych na podstawie umowy sporządzonej w oparciu o kodeks cywilny (spółki cywilne). Umownie przyjęto też, że zbiorowość jednostek mających osobowość prawną (osoby prawne) prezentowana jest łącznie z jednostkami organizacyjnymi niemającymi osobowości prawnej. Prezentowane dane obejmują wszystkie podmioty, niezależnie od liczby pracujących w nich osób, zaklasyfikowane do następujących sekcji według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2004):

- leśnictwo (sekcja A – dział 02),
- rybołówstwo i rybactwo (sekcja B – dział 05),
- przemysł (sekcje C, D i E),
- budownictwo (sekcja F),
- handel (sekcja G),
- hotele i restauracje (sekcja H),
- transport, gospodarka magazynowa i łączność (sekcja I),
- obsługa nieruchomości, wynajem i prowadzenie interesów (sekcja K),
- edukacja (sekcja M),
- ochrona zdrowia (sekcja N – klasy 85.12-85.20, grupa 85.3),
- pozostała działalność usługowa komunalna, socjalna i indywidualna (sekcja O – działy 90, 92, 93).

W opracowaniu uwzględniono także wybrane podmioty prowadzące działalność z zakresu pośrednictwa finansowego (sekcja J), z wyłączeniem podmiotów prowadzących działalność bankową, ubezpieczeniową, maklerską, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, towarzystw funduszy inwestycyjnych i funduszy inwestycyjnych, powszechnych towarzystw emerytalnych i otwartych funduszy emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych. Zapewnia to spójność prezentowanych danych z zakresem podmiotowym tych badań częściowych, na podstawie których przygotowano zostały dane dla pełnej zbiorowości przedsiębiorstw.

Dane według podstawowego rodzaju działalności przedsiębiorstw zostały przedstawione dla poszczególnych sekcji PKD. W stosunku do obowiązujących przekrojów klasyfikacyjnych dokonano jedynie dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem „Przemysł” sekcje: „Górnictwo i kopalnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”. W badanej zbiorowości wyodrębniono też małe, średnie i duże przedsiębiorstwa. Zgodnie z obowiązującymi definicjami, do pierwszej z tych grup zaliczono jednostki o liczbie pracujących do 49 osób (z wyodrębnieniem tzw. mikro-przedsiębiorstw do 9 osób pracujących), do drugiej – jednostki o liczbie pracujących 50 – 249 osób, a do trzeciej – jednostki o liczbie pracujących powyżej 249 osób. W ostatniej części publikacji, omawiana zbiorowość przedsiębiorstw zaprezentowana została w przekrojach terytorialnych na poziomie wojewódzkim. W tej części przedstawiono także wybrane dane o tzw. jednostkach lokalnych przedsiębiorstw.

Prezentowane dane ujęto w następujących blokach tematycznych:

- ♦ liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą i ich struktura wg wybranych kryteriów,
- ♦ pracujący, zatrudnienie i przeciętne wynagrodzenia,
- ♦ wyniki finansowe,
- ♦ inwestycje i środki trwałe,
- ♦ podstawowe dane według województw.

1.3. Objasnienia podstawowych pojęć

Jednostka lokalna

Zgodnie z definicją obowiązującą w krajach Unii Europejskiej, za jednostkę lokalną uznany został każdy wyodrębniony geograficznie teren zidentyfikowany konkretnym adresem, pod którym na rzecz przedsiębiorstwa pracuje jedna lub więcej osób nawet w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Przykładowo może to być: zakład, filia, magazyn, sklep, zajezdnia, biuro konstrukcyjne i technologiczne, laboratorium doświadczalne czy biuro kompletacji dostaw. W tego typu formach zorganizowania przedsiębiorstwa może być prowadzona działalność gospodarcza związana z wytwarzaniem wyrobów i świadczeniem usług sprzedawanych na zewnątrz przedsiębiorstwa, a także działalność pomocnicza na rzecz przedsiębiorstwa.

Przychody z całokształtu działalności obejmują:

- a) **przychody netto ze sprzedaży** w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę **produktów** (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także opakowań, wyposażenia i usług obcych, jeżeli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami; **przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów**, tj. nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym rzeczowych aktywów obrotowych oraz produktów wytworzonych przez jednostkę, jeśli sprzedawane są one w sieci własnych sklepów obok towarów obcej produkcji;

Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów na eksport obejmują wewnątrzwspólnotową dostawę do krajów członkowskich UE oraz eksport do krajów pozaunijnych;

- b) **pozostałe przychody operacyjne**, tj. przychody związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- c) **przychody finansowe**, tj. kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji (sprzedaży), zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi;

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- a) **koszt własny sprzedanych produktów, towarów i materiałów** związany z podstawową działalnością operacyjną, do którego zaliczono wartość sprzedanych towarów i materiałów oraz koszty ogółem (koszty działalności operacyjnej) pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;

- b) **pozostałe koszty operacyjne**, tj. koszty związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub całość wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na prawne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- c) **koszty finansowe**, tj. m.in. odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, stratę ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi;

Wartość dodana – to wartość produkcji pomniejszona o całkowite koszty zakupu towarów i usług.

Wydatki na pozyskanie aktywów trwałych to nakłady poniesione na wartości niematerialne i prawne, rzeczowe aktywa trwałe, należności długoterminowe, inwestycje długoterminowe, długoterminowe rozliczenia międzyokresowe;

Wydatki na nowe środki trwałe to nakłady poniesione na budowę lub (i) zakup środków trwałych, nakłady na wytworzenie środków trwałych we własnym zakresie, koszty dostosowania środka trwałego do użytkowania oraz nakłady na ulepszenie (przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję i modernizację) środków trwałych, w tym również na ulepszenie obcych środków trwałych;

Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) to wynik z działalności gospodarczej, skorygowany o saldo zysków i strat nadzwyczajnych;

Wynik finansowy netto (zysk lub strata) to wynik finansowy brutto pomniejszony o obowiązkowe obciążenia;

Wskaźnik poziomu kosztów to wyrażona w procentach relacja kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;

Wskaźnik rentowności obrotu brutto jest wyrażoną w procentach relacją wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności;

Wskaźnik rentowności obrotu netto jest wyrażoną w procentach relacją wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;

Rentowność kapitału własnego to wyrażona w procentach relacja wyniku finansowego netto do kapitału własnego;

Do pracujących zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania), tj. osoby zatrudnione w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy,
- pracodawców i pracujących na własny rachunek właścicieli i współwłaścicieli jednostek prowadzących działalność gospodarczą łącznie z bezpłatnie pomagającymi członkami rodzin, z wyłączeniem wspólników spółek kapitałowych, którzy nie pracują w spółce,
 - agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów),
- osoby wykonujące pracę nakładczą,
- członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych oraz powstałych na ich bazie spółdzielni o innym profilu produkcyjnym, które funkcjonują w oparciu o prawo spółdzielcze.

Do pracujących zalicza się ponadto osoby wykonujące pracę za granicą (na rzecz jednostek krajowych, w których zostały zatrudnione), niezależnie od czasu trwania tego zatrudnienia.

Do zatrudnionych zalicza się:

- osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania z wyjątkiem osób:
 - wykonujących pracę nakładczą,
 - zatrudnionych poza granicami kraju,
 - przebywających na urlopach wychowawczych,
 - pozostających na urlopach rehabilitacyjnych,
- zatrudnionych przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, finansowanych z funduszu pracy,
- osoby przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej,
- osoby młodociane pracujące na podstawie umowy o pracę, a nie o naukę zawodu,
- osoby pracujące w przedsiębiorstwach w formie zorganizowanych grup roboczych, tj. uczestników OHP (z wyjątkiem odbywających naukę zawodu), żołnierzy, skazanych, junaków

obrony cywilnej, junaków straży przemysłowej i pożarnej, osoby odbywające w przedsiębiorstwach zastępczą służbę poborowych.

Przeciętną liczbę zatrudnionych w roku oblicza się jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez 12 (bez względu na to, czy przedsiębiorstwo funkcjonowało przez cały rok, czy też nie), natomiast przeciętne zatrudnienie w miesiącu przedsiębiorstwo oblicza na podstawie sumy stanów dziennych, tj. w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca, podzielonej przez dwa, po uprzednim przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych. Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty dokonuje się według godzin pracy ustalonych w umowie o pracę, w stosunku do obowiązującej normy.

Wynagrodzenia brutto obejmują wypłaty pieniężne, wypłacane pracownikom lub innym osobom fizycznym, stanowiące wydatki ponoszone przez pracodawców na opłacenie wykonywanej pracy, niezależnie od źródeł ich finansowania oraz bez względu na podstawę stosunku pracy bądź innego stosunku prawnego lub czynności prawnej, na podstawie których jest świadczona praca.

Przeciętne wynagrodzenia miesięczne obejmują wynagrodzenia brutto przypadające na jednego zatrudnionego na podstawie umowy o pracę.

Nakłady na środki trwałe są to poniesione w okresie sprawozdawczym nakłady na nabycie (w tym również zakup środków trwałych niewymagających montażu lub instalacji) bądź wytworzenie dla własnych potrzeb środków trwałych, nakłady na środki trwałe w budowie (niezakończone, tj. na przyszłe środki trwałe), na ulepszenia własnych środków, na ulepszenia w obcych środkach trwałych oraz inne nakłady związane z budową środka trwałego (razem z kosztami ponoszonymi przy ich nabyciu, tj. kosztami transportu, załadunku, ubezpieczenia w drodze, ceł, itp.) Podziału nakładów na środki trwałe (w tym również nakładów na budowy rozpoczęte, a niezakończone) na grupy i rodzaje dokonano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz.U. 112, poz. 1317 z późn. zm.). W niniejszej publikacji zaprezentowano nakłady na środki trwałe w podziale na podstawowe zbiorcze grupy rodzajowe środków trwałych obejmujące: budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej (grupy 1-2), maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (grupy 3-6 i 8), środki transportu (grupa 7).

Środki trwałe są to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznego użytkowania dłuższym niż rok i obejmują: grunty (w tym prawo użytkowania wieczystego gruntu), budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (w tym spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego), urządzenia techniczne i maszyny, środki transportu, inne środki trwałe (narzędzia, przyrządy, ruchomości, wyposażenie, inwentarz żywy). Środki trwałe w bilansie ujmowane są w wartości netto.

Zapasy są to rzeczowe składniki aktywów obrotowych, do których zalicza się:

- a) materiały – surowce, materiały podstawowe i pomocnicze, półfabrykaty obcej produkcji, opakowania, części zamienne i odpady;
- b) produkty gotowe – wyroby gotowe, wykonane usługi, zakończone roboty, w tym także budowlano-montażowe, prace naukowo-badawcze, prace projektowe, geodezyjno-kartograficzne, itp.;
- c) półprodukty i produkty w toku – produkcja niezakończona, tj. produkcja (usługi, w tym roboty budowlane) w toku oraz półfabrykaty (półprodukty) własnej produkcji,
- d) towary – rzeczowe składniki majątku obrotowego nabyte w celu odsprzedaży w niezmienionej postaci;
- e) zaliczki na poczet dostaw zapasów.

Dane w tablicach 1-17 prezentowane są według siedziby przedsiębiorstwa, a podstawowe informacje o jednostkach lokalnych zawarte w tablicy 18 – według siedziby jednostki lokalnej.

Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

I. Methodological notes

1.1.Introduction

The Central Statistical Office carries out several surveys which serve as the means for collecting the data on enterprises conducting economic activity in subsequent years. Depending on the purpose, individual surveys cover various groups of entities, selected by specified criteria, including size, form of ownership, legal form, type of activity conducted, and type of accounting books.

The most numerous group is regularly covered by annual surveys on business activity of enterprises. The data used for describing the activity of the surveyed economic entities were derived from a sample survey on the entities regarded as micro-enterprises (with up to 9 persons employed), as well as from two exhaustive surveys on remaining entities (depending on the type of activity). This made it possible to provide, within the framework of this study, aggregated information on all enterprises operating in 2007, irrespective of the survey by which they were covered. These were exhaustive surveys on enterprises with 10 or more persons employed, carried out on SP report – an annual questionnaire on enterprises for 2007, and on F-02 report – a statistical financial report drawn up as of 31 December 2007, and a sample survey on micro-enterprises (with up to 9 persons employed), carried out on SP-3 questionnaire – a report on economic activity of enterprises for 2007, which served as the primary reference for this publication.

The surveys listed above were carried out by the Central Statistical Office, pursuant to the Council of Ministers Regulation of 19 July 2006 on the Programme of Statistical Surveys of Official Statistics for 2007 (Journal of Laws No. 178, item 1482 of 16 September 2006, with subsequent amendments).

The information presented below covers a selected set of basic data provided through the statistical reports by all surveyed entities, including the smallest entities obliged to keep simplified accounting books. This allows for a consistent presentation of the results for a complete group of enterprises operating in 2007, and its structure by selected criteria, as well as the results on the activity conducted.

The data presented below differ slightly from the data presented in separate publications revealing the SP and F-02 survey results. This results from the fact that, given the limited scope of features taken into account, this publication has allowed for the data on enterprises which refused to submit annual statistical surveys to be imputed as well. No such supplementation has been made in the case of the surveys carried out on SP and F-02 reports, providing very detailed data on the

results of surveyed enterprises. What is more, this study has taken into consideration the entities which had conducted economic activity in 2007 but were no longer active at the end of the year. In contrast, the entities conducting activity in the scope of agriculture and hunting (section A, division 01 of the Polish Classification of Activity PKD 2004) are not covered by the data presented herein.

1.2. Scope and content of the survey

The group of entities presented herein comprises legal persons, entities without legal personality, and natural persons, which conducted economic activity in Poland in 2007. Whenever in the publication the term group of natural persons appears, it should be understood as including also the persons operating within companies or partnerships established on the basis of agreements drawn up in accordance with the Polish Civil Code (civil companies or partnerships). It has been further assumed that the group of entities with legal personality (legal persons) is to be presented together with any organisational units thereof, which do not have legal personality. The data presented herein cover all entities, irrespective of the number of persons employed, classified to the following sections of the Polish Classification of Activity (PKD 2004):

- forestry (section A – division 02),
- fisheries and fishing (section B – division 05),
- industry (sections C, D and E),
- construction (section F),
- trade (section G),
- hotels and restaurants (section H),
- transport, storage and communication (section I),
- real estate renting and business activities (section K),
- education (section M),
- health protection (section N – classes 85.12-85.20, group 85.3),
- other municipal service activity,
- social and individual activity (section O – divisions 90, 92, 93).

The study has also taken into consideration the entities conducting activity in the scope of financial intermediation (section J), not including entities conducting banking, insurance, and

brokerage activity, cooperative savings and credit unions, companies of investment funds and investment funds, general pension societies and open pension funds, and national investment funds. This all allows for the consistency of the data presented herein with the scope of topics of the partial surveys, on the basis of which the data was compiled for the entire group of enterprises.

The data by type of principal activity of enterprises were compiled for individual PKD sections. As regards the binding classification sections, the term Industry was introduced, including the following sections: Mining and quarrying, Manufacturing and Electricity, gas and water supply, as an additional grouping. The surveyed group was also divided into small, medium, and large enterprises. In accordance with the binding definitions, the first of these groups covered entities with up to 49 persons employed (within which the micro-entities with up to 9 persons employed were recognised as a separate group), the second one covered entities with 50 – 249 persons employed, while entities with more than 249 persons employed were classified to the third group. In the last part of this publication, the group of entities was presented by territorial division at the voivodship level. The last part also provides selected data on the so-called local units of enterprises.

In the publication, the data are presented in the following thematic blocks:

- ◆ *number of enterprises conducting economic activity and their structure by selected criteria,*
- ◆ *persons employed, employment, and average wages and salaries,*
- ◆ *financial results,*
- ◆ *investments and fixed assets,*
- ◆ *basic data by voivodship.*

1.3. Definitions of basic terms

A local unit: *in accordance with the definition binding in the European Union countries, each separate geographic area identified with real address, under which at least one person works, whether on a full-time or on a part-time basis, for the benefit of an enterprise, is referred to as a local unit of this enterprise. Local units include facilities, branches, warehouses, outlets, depots, structural and technological offices, experimental laboratories, and order picking offices. These forms of enterprise organisation may serve as the means for conducting economic activity related to manufacturing and rendering services sold outside the enterprise, as well as auxiliary activity for the benefit of the enterprise.*

Revenues from total activity cover:

- a) *net revenues from the domestic sale and export sale*** of products manufactured by an entity (finished goods, semi-finished products and services), as well as packages, equipment and outside services, if they are invoiced to the receivers along with products;

net revenues from the sale of goods and materials, i.e. purchased for re-sale in the unaltered form the tangible current assets and products manufactured by an entity, if they are sold within the chain of own stores next to the products of outside manufacture.

Revenues from the sale of products, goods and materials designated for export to the member states of the European Union and export outside the European Union;

- b) *other operating revenues***, i.e. revenues related indirectly to the operational activity of an entity, in particular: profit from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible assets, investments in the real estate and rights), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of the fixed assets or investments in the real estate and rights;
- c) *financial revenues***, i.e. amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profit from the sale of investments (sale), reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses.

Costs of obtaining revenues from total activity cover:

- a) *the cost of the sale of products, goods and materials*** related to the basic operating activity, including the value of sold goods and materials and total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;
- b) *other operating costs***, i.e. costs related indirectly to the operational activity of the entity, and in particular: loss on the sale of the non-financial fixed assets, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, provisions made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transactions in progress), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;

- c) **financial costs**, i.e. among others, interest from received bank credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.

The value added is the value of output less total costs of goods and services purchased.

Gross financial result (loss or profit) is the financial result on economic activity, adjusted by the result of extraordinary events.

Outlays on fixed assets are expenditures incurred for intangible assets, tangible fixed assets, long-term duties, long-term investments and long-term inter-period settlements.

Outlays on tangible fixed assets are expenditures incurred for the construction or (and) purchase of fixed assets to the user and expenditures for the improvement (redevelopment, extension, reconstruction, and modernization) of fixed assets, including for the improvement of foreign fixed assets.

Gross financial result (loss or profit) is the financial result on economic activity, adjusted by the result of extraordinary events.

Net financial result (loss or gain) is the gross financial result decreased by the obligatory encumbrances.

Cost level indicator from total activity is the relation of the costs of revenues acquisition from total activity to revenues from total activity, expressed in percentage.

Gross turnover profitability rate is the relation of the gross financial result to the revenues from total activity, expressed in percentage.

Net turnover profitability rate is the relation of the net financial result to the revenues from total activity, expressed in percentage.

Return on equity is the relation of the net financial result to the value of the equity (fund), expressed in percentage.

Return on assets is the relation of the net financial result to the value of the assets, expressed in percentage.

Return on fixed assets is the relation of the net financial result to the value of the fixed assets, expressed in percentage.

Return on current assets is the relation of the net financial result to the value of the current assets, expressed in percentage.

Persons employed include:

- persons hired on the basis of an employment contract (employment agreement, posting, election, or appointment), i.e. persons employed on a full-time and on a part-time basis,
- employers and own-account workers, owners and co-owners of the units conducting economic activity (including members of their families contributing for free, and persons employed by agents),
- outworkers,
- members of agricultural production co-operatives and other co-operatives established on their basis, operating in accordance with the co-operative law.

Employees include also persons working abroad (for the benefit of domestic units, with which they are employed), irrespective of the duration of such employment.

Paid employees include:

- persons hired on the basis of an employment agreement, posting, election, or appointment, not including:
 - outworkers,
 - persons hired outside the country,
 - persons on child-care leaves,
 - persons on rehabilitation leaves,
- persons hired to perform intervention works and public works, financed from the labour fund,
- persons staying abroad on business trips,
- juveniles working on the basis of employment agreements, and not as part of job occupational training,
- persons working in enterprises in the form of organised labour groups, i.e. Voluntary Labour Corps participants (not including persons undergoing job occupational training), soldiers,

convicts, civil defence and industrial guard volunteers, persons doing supplementary military service in enterprises.

***The average annual number of paid employees** is calculated as the total average employment in individual months, divided by 12 (whether an enterprise operated for the whole year or not), while the average monthly employment in enterprises is calculated on the basis of the daily sums, i.e. in the first and the last day of each month, divided by two, after converting part-time employees into full-time employees. This conversion is done on the basis of the number of working hours specified in employment agreements, in relation to the standard number of hours in force.*

***Gross wages and salaries** cover any monetary payments paid out to employees or to other natural persons, which constitute part of expenses incurred by employers in respect of the work performed, irrespective of the source of financing thereof, and regardless of the form of employment contracts, or other legal relations, or legal actions, which form the basis for performing the work.*

***Average monthly wages and salaries** cover gross wages and salaries per paid employee hired on the basis of an employment agreement.*

***Outlays on fixed assets** are the incurred in the reporting period outlays on the purchase (including purchase of the fixed assets not requiring assembly or installation), or producing the fixed assets for own needs, the outlays on the fixed assets under construction (not completed, i.e. for the future fixed assets), for improvements of own assets, for improvements in outside fixed assets and other outlays related with the construction of fixed assets – along with expenses incurred while purchasing them, i.e. costs of transport, loading, insurance customs, etc. The division of outlays for the fixed assets (including outlays on constructions started and not completed) into groups and types was made in accordance with the Polish Classification of Fixed Assets introduced by the decree of the Council of Ministers of 30 December 1999 (Journal of Laws 112, item 1317 with later amendments). In this publication, there are presented outlays on the fixed assets as divided into the basic collective type groups of fixed assets covering: buildings, dwellings and civil engineering premises (groups 1-2), machines, technical equipment and tools (groups 3-6 and 8), and means of transport (group 7).*

***Fixed assets** are tangible assets and equivalents, with a lifetime exceeding one year, covering: land (including perpetual usufruct right), buildings, dwellings and civil engineering premises*

(including co-operative right to residential dwelling and co-operative right to utilitarian premises), technical equipment and machinery, transport equipment, other fixed assets (tools, movables, equipment, livestock). In the financial balance, the fixed assets are produced in the net value.

Current assets cover stocks, short-term receivables, short-term investments and short-term inter-period settlements.

Stocks are the tangible elements of current assets, including:

- a) materials – raw materials, basic and auxiliary materials, semi-finished foreign products, packages, replacements and waste;*
- b) finished products – finished products, performed services, completed works (including construction and assembly works), research and development works, project works, geodetic and cartographic, etc.;*
- c) work in progress and semi-finished goods– non-completed work, i.e. works (services, including the construction works) in progress and semi-finished own products;*
- d) goods – tangible elements of current property purchased for re-sale in the unaltered form;*
- f) advances on stocks' supply.*

The data in Tables 1 – 17 is presented by registered office of enterprises, and the basic information on local units are to be found in Table 18 – presented by the seat of local units.

As the tables were calculated electronically, in some cases the total sums of elements may slightly differ from the given “totals”.

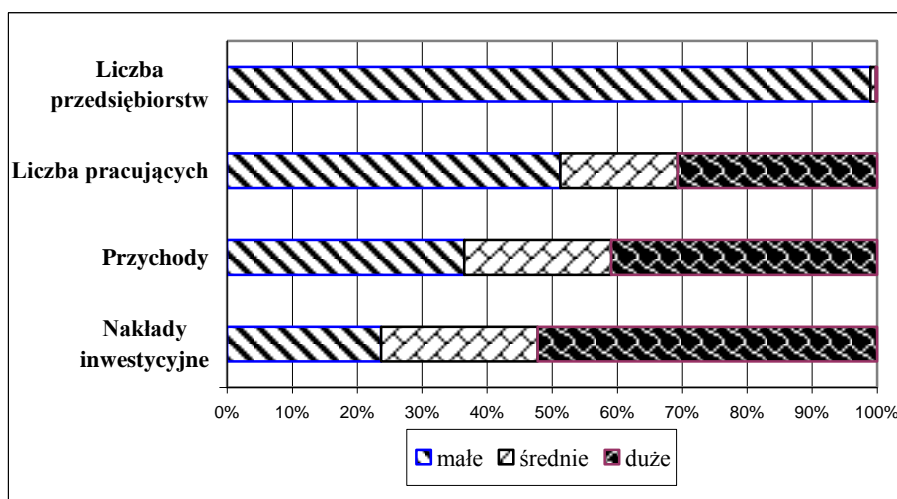
II. WYNIKI BADAŃ - SYNTEZA

2.1. Liczba przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą

W 2007 r. w Polsce prowadziło działalność gospodarczą 1777 tys. przedsiębiorstw, co oznacza wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 3,6%. Podobnie jak w latach poprzednich, w badanej populacji dominowały jednostki małe, stanowiąc 98,9% całej populacji (mikroprzedsiębiorstwa o liczbie pracujących do 9 osób – 96,4%). Odsetek jednostek średnich i dużych był bardzo niewielki, stanowiąc odpowiednio 0,9% i 0,2% wszystkich przedsiębiorstw.

Wykres 1

Podstawowe dane o przedsiębiorstwach według klas wielkości

Ze względu na rodzaj prowadzonej działalności 1/3 polskich przedsiębiorstw prowadziła działalność handlową (32,4%). Wśród nich, podobnie jak w poprzednich latach, 99,4% to przedsiębiorstwa małe (jednostki najmniejsze, do 9 osób pracujących – 97,0%), 0,5% – średnie, a 0,1% – duże. Działalność z zakresu obsługi nieruchomości i firm prowadziło 16,5% łącznej liczby przedsiębiorstw, działalność budowlaną – 11,6%, przemysłową – 11,3%, a transportową – 8,5%. W każdym z tych obszarów dominowały małe przedsiębiorstwa, przy czym najniższy ich udział – chociaż też dominujący – odnotowano w przemyśle (95,4%) przy jednocześnie największym odsetku jednostek średnich i dużych (odpowiednio 3,7% i 0,9%).

W stosunku do 2006 r., wzrost liczby podmiotów odnotowano we wszystkich sekcjach poza działalnością handlową. Liczba jednostek handlowy zmniejszyła się o 5,4%. Największy przyrost liczby jednostek nastąpił w budownictwie (o 21,1%), pozostałej działalności usługowej (11,4%) oraz ochronie zdrowia (9,3%).

Biorąc pod uwagę podstawową formę prawną badanych jednostek, 92,4% podmiotów należało do osób fizycznych. Osoby prawne i jednostki niemające osobowości prawnej stanowiły pozostałe 7,6%. Zbiorowość osób fizycznych to prawie w całości (99,8%) jednostki małe, w zdecydowanej większości mikro-przedsiębiorstwa (98,6%). W podmiotach osób prawnych małe przedsiębiorstwa stanowiły 88,2% (69,8% to najmniejsze podmioty), a jednostki średnie – 9,5%.

Struktura przedsiębiorstw według lat prowadzenia działalności nie odbiegała w sposób znaczący od odnotowanej rok wcześniej. Firmy powstałe w 2007 r., a więc te, które prowadziły w momencie badania działalność gospodarczą nie dłużej niż rok, stanowiły 13,1% wszystkich podmiotów. Z punktu widzenia wielkości przedsiębiorstw, w grupie nowo tworzonych podmiotów dominowały jednostki małe, w tym mikro-przedsiębiorstwa (odpowiednio 99,8% i 99,2%). Do grupy najstarszych przedsiębiorstw (działających ponad 5 lat) należało 63,7% wszystkich jednostek aktywnych w 2007 r. W grupie tej odsetek małych, w tym mikro-przedsiębiorstw, był także znaczący i wyniósł odpowiednio 98,5% i 95,1%.

Z przeprowadzanych badań wynika, że przedsiębiorstwa niejednokrotnie zmieniały profil podjętej działalności, co pozwalało im na utrzymanie się bądź wzmocnienie swej pozycji na rynku. W największym stopniu dotyczyło to jednostek związanych z leśnictwem, rybołówstwem i rybactwem, przemysłem oraz hotelami i restauracjami. Przedsiębiorstwa te podejmowały głównie działalność handlową, a także z zakresu obsługi nieruchomości i firm oraz transportu. Najbardziej stabilną działalność prowadziły podmioty zajmujące się edukacją i ochroną zdrowia.

Prowadzone badania pozwalają także na określenie rzeczywistej lokalizacji działalności prowadzonej przez przedsiębiorstwa poprzez zidentyfikowanie ich jednostek lokalnych. Ze zgromadzonych informacji wynika, że 1777 tys. przedsiębiorstw posiadało 1857 tys. jednostek lokalnych. Podobnie jak przed rokiem, jednostki lokalne to w 95,6% podmioty małe. Do średnich zaklasyfikowano 2,6% całej zbiorowości jednostek lokalnych, a do dużych 1,8%.

2.2. Pracujący, zatrudnienie i przeciętne wynagrodzenia

W przedsiębiorstwach objętych badaniem pracowało¹ 8969,3 tys. osób, co oznacza wzrost o 4,8% w stosunku do 2006 r. Utrzymała się obserwowana w latach wcześniejszych przewaga pracujących w jednostkach małych (51,3%, w podmiotach do 9 osób pracujących – 40,1%), choć oznacza to

¹ według stanu na 31 grudnia 2007 r.

nieznaczny spadek w stosunku do roku poprzedniego. W jednostkach średnich pracowało 18,1% osób, a w dużych – 30,7%.

W podmiotach osób fizycznych (stanowiących 92,4% całej zbiorowości przedsiębiorstw) pracowało 43,0% ogólnej liczby pracujących. Pozostałe 57,0% to pracujący w przedsiębiorstwach osób prawnych. Podobnie jak rok wcześniej, 92,7% pracujących w podmiotach osób fizycznych to pracujący w jednostkach małych (82,2% – w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących do 9 osób), 5,9% – w jednostkach średnich, a 1,5% – w jednostkach dużych. Struktura osób pracujących w poszczególnych klasach wielkości podmiotów należących do osób prawnych jest odwrotna do obserwowanej w populacji osób fizycznych. Ponad połowa pracujących w przedsiębiorstwach osób prawnych (52,7%) to zatrudnieni w jednostkach dużych, 27,2% – w podmiotach średnich, a 20,1% – w małych (8,2% w mikro-przedsiębiorstwach).

Struktura pracujących w przedsiębiorstwach poszczególnych obszarów gospodarki nie odbiega od zaobserwowanej w poprzednich latach. W 2007 r. najwięcej osób pracowało w przedsiębiorstwach przemysłowych (34,3%) oraz w handlu i naprawach (25,4%), a dalej w obsłudze nieruchomości i firm (12,2%), budownictwie (8,9%) oraz transporcie (8,8%). W stosunku do 2006 r. w każdej z analizowanych sekcji zaobserwowano wzrost liczby pracujących. Największy przyrost pracujących nastąpił w budownictwie (13,5%), edukacji (13,0%) i ochronie zdrowia (8,8%).

Liczba pracujących w przedsiębiorstwach klasyfikowanych według lat prowadzenia przez nie działalności była także zróżnicowana. W przedsiębiorstwach najmłodszych, powstałych w 2007 r., pracowało 5,0% ogółu pracujących. Zdecydowana większość pracujących (81,7%) była związana z jednostkami działającymi na rynku ponad 5 lat.

W badanych przedsiębiorstwach, przeciętna liczba zatrudnionych w 2007 r. wyniosła 6391,4 tys. osób i była wyższa o 6,5% w porównaniu do 2006 r. Podobnie jak rok wcześniej, podmioty osób fizycznych zatrudniały ok. $\frac{1}{4}$ ogółu zatrudnionych (26,2%), a blisko $\frac{3}{4}$ zatrudnionych było w podmiotach osób prawnych (73,8%).

Podobnie jak w przypadku pracujących, najwięcej osób było zatrudnionych w przemyśle (42,5%) oraz handlu i naprawach (21,9%).

Przeciętna liczba zatrudnionych na jeden podmiot w badanej zbiorowości wyniosła 3,6 osoby i była zróżnicowana w zależności od formy prawnej podmiotu oraz rodzaju prowadzonej przez niego działalności. Najwyższe przeciętne zatrudnienie w przeliczeniu na jeden podmiot zaobserwowano w przemyśle (13,5 osoby), wyższe w przedsiębiorstwach osób prawnych niż fizycznych (odpowiednio: 34,7 i 1,0).

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto na jednego zatrudnionego w badanych jednostkach wyniosło w 2007 r. 2732 zł, co oznacza wzrost w stosunku do 2006 r. o 207 zł. Najwyższe wynagrodzenia odnotowano w przedsiębiorstwach zajmujących się pośrednictwem finansowym (3704 zł wobec 3462 zł w 2006 r.), natomiast najniższe – w działalności związanej z hotelami i restauracjami (1792 zł wobec 1645 zł).

W 2007 r. zaobserwowano bardzo wyraźne zróżnicowanie poziomu przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego brutto na jednego zatrudnionego w podmiotach poszczególnych klas wielkości. W grupie przedsiębiorstw małych przeciętna płaca brutto wynosiła 1934 zł (w tym 1555 zł w mikro-przedsiębiorstwach) i wahała się w granicach od 1353 zł w leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie do 2774 zł w obsłudze nieruchomości i firm (w tym dla mikro-przedsiębiorstw odpowiednio: od 1113 zł do 2248 zł). W grupie przedsiębiorstw średnich przeciętna płaca brutto wynosiła 2839 zł i była najniższa w hotelach i restauracjach – 2311 zł, a najwyższa w pośrednictwie finansowym – 6763 zł. W przedsiębiorstwach dużych kształtowała się średnio na poziomie 3361 zł i wahała się w granicach od 2622 zł w hotelach i restauracjach do 5764 zł w edukacji.

2.3. Wyniki finansowe przedsiębiorstw

2.3.1. Przychody

W 2007 roku przychody z całokształtu działalności uzyskane przez badane przedsiębiorstwa wzrosły o 12,9% w stosunku do 2006 r. i wyniosły 2887,7 mld zł. Z punktu widzenia formy prawnej jednostek, 21,2% przychodów wszystkich badanych jednostek wypracowały osoby fizyczne, natomiast 78,8% – osoby prawne (w 2006 r. odpowiednio 22,2% i 77,8%).

W grupie osób prawnych, tak w przeliczeniu na jeden zakład, jak i na jednego pracującego, przychody były wyższe niż w grupie osób fizycznych, wzrosły też w większym stopniu w porównaniu do 2006 r. W przedsiębiorstwach mających osobowość prawną wyniosły one 16746,4 tys. zł na jeden podmiot i 445,2 tys. zł na jednego pracującego, w jednostkach osób fizycznych – odpowiednio 373,3 tys. i 158,7 tys. zł.

Podobnie jak w latach ubiegłych, największy odsetek przychodów (38,2%) wypracowały w 2007 r. przedsiębiorstwa przemysłowe, stanowiące 11,3% badanej zbiorowości. Przedsiębiorstwa handlowe, stanowiące 32,4% całej obserwowanej zbiorowości, posiadały także znaczący udział

(37,1%) w przychodach wszystkich badanych przedsiębiorstw. Na pozostałe przychody, podobnie jak w poprzednim roku, składały się głównie przychody podmiotów prowadzących działalność z zakresu obsługi nieruchomości i firm (6,6% przychodów ogółem wszystkich przedsiębiorstw), przedsiębiorstw transportowych (6,4%) oraz podmiotów związanych z budownictwem (6,0%).

Podstawowy rodzaj działalności wykonywanej w przedsiębiorstwie ma znaczący wpływ na poziom przychodów w przeliczeniu na 1 pracującego i na 1 podmiot. Przy przeciętnych przychodach na jednego pracującego w całej zbiorowości wynoszących 322,0 tys. zł, najwyższy ich poziom odnotowano w podmiotach prowadzących działalność handlową (469,6 tys. zł) i przemysłową (359,3 tys. zł), najniższy – w ochronie zdrowia (73,5 tys. zł) oraz edukacji (79,4 tys. zł). Podobnie jak rok wcześniej, najwyższe przychody na jeden podmiot osiągnęły przedsiębiorstwach przemysłowe (5480,2 tys. zł), a najniższe jednostki z ochrony zdrowia (144,7 tys. zł).

Wysokość uzyskiwanych przychodów zależała też od wielkości podmiotu. Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw małych wzrosły w stosunku do 2006 r. o 7,8% i wyniosły 1053,2 mld zł, co stanowiło 36,5% wszystkich przychodów (przychody mikro-przedsiębiorstw – 23,2%). Nieco ponad połowę z nich (51,9%) stanowiły przychody osób fizycznych (w grupie mikro-przedsiębiorstw przychody uzyskane przez osoby fizyczne stanowiły 68,0%). Największy odsetek przychodów uzyskanych przez małe przedsiębiorstwa (w tym przez najmniejsze do 9 osób pracujących) odnotowano w handlu (odpowiednio: 51,5% i 50,4%).

Przeciętne przychody uzyskane przez 1 podmiot w grupie małych jednostek wzrosły o 4,1% w stosunku do 2006 r. i wyniosły 599,0 tys. zł (w mikro-przedsiębiorstwach wzrosły o 1,7% i wyniosły 391,7 tys. zł). Najwyższy ich poziom obserwowano dla przedsiębiorstw związanych z handlem i naprawami (odpowiednio: 947,9 tys. zł i 606,2 tys. zł) oraz z przemysłem (odpowiednio: 775,2 tys. zł i 373,0 tys. zł), najniższy zaś dla podmiotów działających w ochronie zdrowia i opiece społecznej (odpowiednio: 121,9 tys. zł i 99,6 tys. zł). Przychody na 1 pracującego szacuje się dla podmiotów małych na poziomie 228,9 tys. zł (wobec 219,4 tys. zł w 2006 r.), a dla mikro-przedsiębiorstw na poziomie 186,8 tys. zł (183,2 tys. zł w 2006 r.). Także i w tym przypadku najwyższy ich poziom odnotowano dla jednostek prowadzących działalność handlową (odpowiednio: 341,4 tys. zł i 262,4 tys. zł), najniższy zaś w ochronie zdrowia i opiece społecznej (68,7 tys. zł i 65,7 tys. zł).

Przedsiębiorstwa średnie (stanowiące 0,9% badanej zbiorowości) wypracowały przychody w kwocie 652,5 mld zł (wzrost o 16,3% w stosunku do 2006 r.), tj. 23,2% ogółu przychodów z całokształtu działalności przedsiębiorstw niefinansowych. Przychody podmiotów średnich to w przeważającej mierze przychody osób prawnych (91,9%). Uwzględniając rodzaj prowadzonej

działalności, w grupie przedsiębiorstw średnich największe przychody uzyskały podmioty handlowe (40,9%) i przemysłowe (37,6%).

Przy przeciętnych przychodach na 1 podmiot wynoszących dla przedsiębiorstw średnich 42228,6 tys. zł (w 2006 r. – 35173,3 tys. zł), najwyższy ich poziom odnotowano w handlu – 84854,6 tys. zł, najniższy wśród jednostek z ochrony zdrowia 8452,1 tys. zł. Duże zróżnicowanie można zaobserwować także w przychodach w przeliczeniu na 1 pracującego. Podczas gdy dla wszystkich podmiotów średnich kształtowały się one w 2007 r. na poziomie 403,0 tys. zł (w 2006 r. – 335,6 tys. zł), to w handlu wyniosły one 880,4 tys. zł, a w ochronie zdrowia – 98,2 tys. zł.

Przychody z całokształtu działalności przedsiębiorstw dużych (stanowiących 0,2% całej zbiorowości) wzrosły w stosunku do 2006 r. o 15,9% i wyniosły 1118,0 mln zł tj. 40,9% przychodów wszystkich przedsiębiorstw. Przychody firm dużych to w 99,1% przychody osób prawnych. Z punktu widzenia rodzaju prowadzonej działalności, 60,1% przychodów jednostek dużych stanowią przychody firm przemysłowych.

Przeciętne przychody dużych jednostek w przeliczeniu na 1 podmiot wyniosły 364136,4 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do poprzedniego roku o 6,4%. Przy przeciętnych przychodach na 1 pracującego w podmiotach dużych wynoszących 429,9 tys. zł (w 2006 r. – 398,2 tys. zł), najwyższy ich poziom odnotowano w handlu – 673,2 tys. zł oraz przetwórstwie przemysłowym – 499,7 tys. zł.

2.3.2. Koszty

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności wzrosły w 2007 r. o 11,8% w stosunku do poprzedniego roku i wyniosły 2661,0 mln zł, z czego 80,1% poniosły przedsiębiorstwa osób prawnych. Z punktu widzenia rodzaju prowadzonej działalności, najwyższy odsetek kosztów – analogicznie jak w latach poprzednich – poniosły przedsiębiorstwa przemysłowe – 38,4% i handlowe – 38,2%.

Przeciętnie koszty w przeliczeniu na jeden podmiot kształtowały się w 2007 r. na poziomie 1497,4 tys. zł (w roku 2006 – 1388,4 tys. zł), natomiast w przeliczeniu na jednego pracującego – 296,7 tys. zł (w 2006 r. – 278,2 tys. zł). Uwzględniając rodzaj prowadzonej działalności, najwyższy poziom kosztów w przeliczeniu na 1 pracującego odnotowano dla jednostek handlowych (446,1 tys. zł), zaś w przeliczeniu na 1 podmiot – dla przedsiębiorstw przemysłowych (5070,1 tys. zł). Najniższe koszty zarówno na 1 pracującego, jak i na 1 podmiot ponosiły jednostki związane z ochroną zdrowia i opieką społeczną (odpowiednio 53,2 tys. zł i 104,8 tys. zł).

Duże zróżnicowanie poziomu ponoszonych kosztów wystąpiło również w przedsiębiorstwach w zależności od ich form prawnych. W grupie osób prawnych, tak w przeliczeniu na 1 podmiot, jak i na 1 pracującego, koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności były wyższe niż w grupie osób fizycznych. Dla przedsiębiorstw mających osobowość prawną wielkości te oszacowano na poziomie 15697,8 tys. zł na 1 podmiot i 417,3 tys. zł na 1 pracującego, dla jednostek osób fizycznych – odpowiednio: 321,9 tys. zł i 136,9 tys. zł.

Z punktu widzenia klasy wielkości podmiotów, przedsiębiorstwa małe poniosły w badanym okresie koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności w wysokości 938,8 mld zł, w tym mikro-przedsiębiorstwa – 585,3 mld zł (w 2006 r. odpowiednio – 888,4 mld zł i 566,3 mld zł). Najwyższy odsetek kosztów z całokształtu działalności zarówno dla wszystkich przedsiębiorstw małych, jak i dla mikro-przedsiębiorstw, odnotowano w handlu (odpowiednio: 54,0% i 53,5%).

Przeciętne koszty w przeliczeniu na 1 podmiot dla grupy podmiotów małych wyniosły 533,9 tys. zł (w tym dla mikro-przedsiębiorstw 391,7 tys. zł), zaś na 1 pracującego 204,1 tys. zł (dla najmniejszych jednostek do 9 osób pracujących – 186,8 tys. zł). Najwyższy ich poziom odnotowano dla przedsiębiorstw zajmujących się handlem – odpowiednio: 885,7 tys. zł (dla grupy mikro-przedsiębiorstw – 561,8 tys. zł) i 319,0 tys. zł (mikro-przedsiębiorstwa – 243,2 tys. zł). Najniższe wartości kosztów przypadających na 1 podmiot i na 1 pracującego zarówno w grupie przedsiębiorstw małych jak i mikro-przedsiębiorstw wykazano dla firm związanych z ochroną zdrowia i opieką społeczną (odpowiednio na 1 podmiot: 83,4 tys. zł i 64,1 tys. zł, a na 1 pracującego – 47,0 tys. zł i 42,3 tys. zł).

Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności przedsiębiorstw średnich wyniosły 613,8 mld zł, co oznacza wzrost o 15,5% w stosunku do roku 2006. Najwyższy odsetek kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności przedsiębiorstw średnich odnotowano – podobnie jak przed rokiem – w handlu (41,8%) oraz przemyśle (37,3%).

W grupie przedsiębiorstw średnich, koszty w przeliczeniu na 1 podmiot wyniosły 39721,5 tys. zł (wobec 36138,4 tys. zł w 2006 r.), zaś w przeliczeniu na 1 pracującego – 379,0 tys. zł (344,6 tys. zł w 2006 r.) i w obu przypadkach były najwyższe w handlu (odpowiednio: 87559,7 tys. zł i 846,9 tys. zł), a najniższe w ochronie zdrowia (5307,9 tys. zł i 72,3 tys. zł).

Ponad 40% ogólnej wartości kosztów uzyskania przychodów wszystkich przedsiębiorstw stanowiły koszty poniesione przez podmioty duże – 1108,4 mld zł (co oznacza wzrost o 15,3% w stosunku do roku 2006). Koszty podmiotów dużych to w 99,1% koszty poniesione przez osoby prawne. Z punktu widzenia rodzaju prowadzonej działalności, najwyższe koszty w tej grupie poniosły przedsiębiorstwa przemysłowe (60,1%), najniższe – jednostki zajmujące się edukacją.

W 2007 r. przeciętne koszty w przeliczeniu na 1 podmiot dla dużych podmiotów wyniosły 341458,3 tys. zł zaś na 1 pracującego – 403,1 tys. zł (w 2006 r. odpowiednio – 322453,1 tys. zł i 375,0 tys. zł). Podobnie jak rok wcześniej, najwyższy ich poziom odnotowano dla przedsiębiorstw zajmujących się handlem: 586525,6 tys. zł w przeliczeniu na 1 podmiot oraz 652,9 tys. zł w przeliczeniu na 1 pracującego. Najniższe wartości kosztów przypadających na 1 podmiot zaobserwowano w edukacji (64884,7 tys. zł), zaś na 1 pracującego w obsłudze nieruchomości i firm (109,4 tys. zł).

2.3.3. Wskaźnik poziomu kosztów

Relacja ponoszonych przez przedsiębiorstwa kosztów do osiągniętych przychodów systematycznie spadała, kształtując się przeciętnie na poziomie 92,1% (w 2006 r. – 93,1%, a w 2003 r. – 95,1%). Najwyższy udział kosztów w przychodach wykazały przedsiębiorstwa związane z pośrednictwem handlem (95,0%), natomiast najniższy – jednostki związane z ochroną zdrowia (72,4%).

Zróżnicowane były też wskaźniki poziomu kosztów z całokształtu działalności w przedsiębiorstwach poszczególnych klas wielkości podmiotów. W przedsiębiorstwach małych wskaźnik ten wyniósł 89,1% i wahał się w granicach od 68,4,0% w leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie do 93,4% w handlu i usługach. W przedsiębiorstwach średnich udział ten kształtował się na poziomie 94,1% i był najwyższy w leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie (104,4%), a najniższy w edukacji (87,8%). Udział kosztów w przychodach w przedsiębiorstwach dużych wyniósł 93,8%, przy czym najwyższy odnotowano w handlu i usługach (97,0%) a najniższy w edukacji (89,2%).

2.3.4. Wynagrodzenia

W 2007 roku udział wynagrodzeń w kosztach wyniósł 7,3% (w 2006 r. – 7,6%), i był najwyższy w leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie (18,7%) oraz edukacji (18,7%), najniższy zaś w handlu (3,6%).

W grupie podmiotów małych udział wynagrodzeń w kosztach wyniósł przeciętnie 5,0% (dla grupy mikro-przedsiębiorstw – 3,7%). Najwyższy udział wynagrodzeń w kosztach w grupie jednostek małych odnotowano dla podmiotów prowadzących działalność z zakresu edukacji – 13,3% oraz ochrony zdrowia – 11,3%, najniższy – w handlu i usługach – 3,1%.

Dla mikro-przedsiębiorstw najwyższy wskaźnik wynagrodzeń w kosztach odnotowano dla jednostek zajmujących się edukacją – 8,6% oraz leśnictwem, rybołówstwem i rybactwem – 8,2%, najniższy – dla jednostek handlowych – 2,6%.

W podmiotach o liczbie pracujących 50 – 249 osób udział wynagrodzeń w kosztach wyniósł 8,1%. Najwyższy wskaźnik odnotowano w ochronie zdrowia – 38,8% i edukacji – 29,6%, najniższy zaś w handlu – 3,8%.

Udział wynagrodzeń w kosztach przedsiębiorstw dużych w badanym okresie ukształtował się na poziomie 8,9%. Najwyższy udział – podobnie jak w 2006 r. - odnotowano w edukacji – 30,4% i obsłudze nieruchomości i firm – 28,6%, a najniższy w działalności handlowej – 4,5%.

2.4. Inwestycje. Środki trwałe

2.4.1. Inwestycje

W 2007 r. działalność inwestycyjną prowadziło 15,6% jednostek badanej zbiorowości, co oznacza wzrost o jeden punkt procentowy w stosunku do 2006 r. Dominacja małych jednostek w strukturze całej populacji aktywnych przedsiębiorstw powoduje, że stanowiły one też najwyższy odsetek wśród podmiotów ponoszących nakłady na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, jak również wśród jednostek ponoszących nakłady na zakup używanych środków trwałych.

Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez badane przedsiębiorstwa w 2007 r. wyniosła 144279,6 mln zł, w tym na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących 129520,8 mln zł tj. 89,8% łącznej wartości nakładów (w 2006 r. – odpowiednio: 114339,7 mln zł i 102105,2 mln zł). Oznacza to, że w 2007 r. w jednym przedsiębiorstwie wydatkowano przeciętnie na działalność inwestycyjną 72,9 tys., co w porównaniu z rokiem poprzednim daje wzrost o 9,3%.

Prawie połowę (47,7%) nakładów na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących poniosły firmy prowadzące działalność przemysłową, 14,7% – firmy handlowe, a 12,5% – transportowe.

Podobnie jak rok wcześniej, w nakładach inwestycyjnych na nowe obiekty majątkowe i ulepszenie istniejących dominowały nakłady do 10 mln zł (99,4% przedsiębiorstw). Najwyższy odsetek firm ponoszących tej wielkości nakłady odnotowano w działalności związanej z handlem

(27,7%), najniższy w leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie (0,7%). Nakłady najwyższe – przekraczające 100 mln zł – poniosło zaledwie 0,1% przedsiębiorstw.

Udział nakładów inwestycyjnych w przychodach uzyskanych przez przedsiębiorstwa w 2007 r. wyniósł 5,0%, wobec 4,5% w 2006 r., z czego 4,5% stanowiła wartość nakładów inwestycyjnych na nowe środki trwałe, a 0,5% na używane. Tak jak rok wcześniej, największy udział nakładów inwestycyjnych w przychodach, zaobserwowano w działalności transportowej – 9,7% (w tym na nowe środki trwałe 9,1%), najniższy w handlu i naprawach – 2,0% (na nowe – 1,6%).

W najliczniejszej grupie małych podmiotów nakłady inwestycyjne poniósł tylko co ósmy podmiot. Nakłady poniesione przez te przedsiębiorstwa wyniosły 34147,6 mln zł (w 2006 r. – 27024,4 mln zł), co stanowi 23,7% wartości nakładów inwestycyjnych ogółem. W przeliczeniu na 1 zakład, wartość tych nakładów wyniosła w 2007 r. 15,1 tys. zł, a na 1 przedsiębiorstwo inwestujące 96,0 tys. zł. Z punktu widzenia rodzaju prowadzonej działalności, wśród inwestujących podmiotów małych 28,3% stanowiły jednostki zajmujące się handlem i naprawą, 17,9% obsługą nieruchomości i firm, a 14,5% przemysłem.

W 2007 r. struktura nakładów inwestycyjnych małych podmiotów kształtowała się bardzo podobnie jak dwa lata wcześniej: 84,8% stanowiły nakłady na nowe obiekty majątkowe oraz ulepszenie istniejących, a 15,6% – na zakup używanych środków trwałych (w 2006 r. odpowiednio: 84,0% i 16,0%). Dla mikro-przedsiębiorstw odsetek nakładów na zakup nowych środków był wyższy i wyniósł 89,0% wobec 91,4% w roku poprzednim.

Udział nakładów inwestycyjnych jednostek małych w uzyskanych przez nie przychodach wyniósł w 2007 r. 3,2% (w mikro-przedsiębiorstwach – 2,7%). Był on największy w obsłudze nieruchomości i firm (8,1%) oraz leśnictwie, rybołówstwie i rybactwie (7,6%), (dla mikro-jednostek – w obsłudze nieruchomości i firm 7,1% oraz ochronie zdrowia 7,0%).

Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez podmioty średnie (spośród których nakłady poniosło 95,5%) wyniosła 34759,2 mln zł (w 2006 r. – 28040,5 mln zł), co stanowi 24,1% wartości nakładów inwestycyjnych ogółu przedsiębiorstw. W 85,0% nakłady te przeznaczone były na zakup nowych obiektów majątkowych. W tej grupie podmiotów 44,3% przedsiębiorstw inwestujących stanowiły firmy prowadzące działalność przemysłową. Blisko 96,6% przedsiębiorstw średnich poniosło nakłady inwestycyjne w wysokości do 10 mln zł.

Wartość nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw średnich w przeliczeniu na 1 zakład wyniosła w 2007 r. 1911,2 tys. zł. W badanym okresie udział nakładów inwestycyjnych jednostek średnich w przychodach wyniósł 5,3% wobec 5,0% w roku poprzednim.

Wartość poniesionych nakładów inwestycyjnych przez najmniej liczną zbiorowość podmiotów dużych wyniosła 75372,9 mln zł i stanowią ponad połowę (52,2%) nakładów poniesionych przez ogół przedsiębiorstw (w 2006 r. – 51,8%). W poszczególnych rodzajach działalności, największy udział inwestujących podmiotów dużych obserwuje się w przemyśle – 61,4% (wobec 51,8% w 2006 r.). W transporcie udział ten wyniósł 16,9% wobec 17,7% rok wcześniej. W grupie jednostek dużych działalność inwestycyjną prowadziły prawie wszystkie podmioty. Wartość nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw dużych w 2007 r. w przeliczeniu na 1 zakład wyniosła 21887,7 tys. zł, co oznacza wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 10,1%.

Przedsiębiorstwa duże, podobnie jak i pozostałe grupy podmiotów, inwestowały głównie w nowe obiekty majątkowe. Wartość tych nakładów w 2007 roku wzrosła o 29,0% do 71373,0 mln zł (w 2006 r. – 55063,9 mln zł), co stanowi 94,3% ogółu nakładów przedsiębiorstw dużych. W nowe obiekty majątkowe i ulepszenie istniejących inwestowały głównie jednostki przemysłowe (62,6%), natomiast w używane środki trwałe podmioty zajmujące się handlem i naprawami (29,8%).

W badanym okresie 69,6% jednostek dużych zainwestowało środki o wartości do 10 mln zł, zaś tylko 4,0% firm nakłady przekraczające 100 mln zł (w 2006 r. odpowiednio: 74,2% i 3,5%). Udział nakładów inwestycyjnych jednostek dużych w uzyskiwanych przez nie przychodach kształtował się na poziomie 6,4% wobec 5,8% w 2006 r.

2.4.2. Środki trwałe

Na koniec 2007 r. wartość brutto środków trwałych posiadanych przez badane przedsiębiorstwa wyniosła 1201901,6 mln zł (rok wcześniej – 1109062,2 mln zł). Podobnie jak w 2006 r., nieco ponad połowę (50,7%) tej wartości stanowiły budynki i lokale. Najmniejszy udział w strukturze wartości brutto środków trwałych miały środki transportu – 8,8%.

Najwyższy odsetek środków trwałych należał do przedsiębiorstw przemysłowych (53,1%), które też dysponowały największym odsetkiem maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi (69,0%) oraz budynków i lokali (46,3%). Analogicznie jak w roku poprzednim, środki transportu to w znacznej części (36,6%) środki firm transportowych.

Stopień zużycia środków trwałych przedsiębiorstw w 2007 r. oszacowano na 43,9% wobec 45,0% w 2006 r. Wyższy od przeciętnego stopień zużycia środków trwałych przedsiębiorstw odnotowano dla maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi (59,2%) oraz środków transportu (49,4%), niższy – dla budynków i lokali (30,7%).

Środki trwałe podmiotów małych stanowiły 20,2% wartości brutto środków trwałych ogółu przedsiębiorstw (mikro-przedsiębiorstw – 10,6%). Najwyższy odsetek środków trwałych zarówno w całej grupie przedsiębiorstw małych jak i w grupie mikro-przedsiębiorstw odnotowano dla podmiotów zajmujących się obsługą nieruchomości i firm (odpowiednio: 35,8% i 32,4%). Budynki i lokale stanowiły pozycję dominującą w ogólnej wartości brutto środków trwałych, jakimi dysponowały zarówno jednostki małe (57,5%, wobec 58,6% w roku poprzednim), jak i mikro-przedsiębiorstw (49,2% w 2007 r. i 2006 r.).

Stopień zużycia środków trwałych dla ogółu małych podmiotów ukształtował się na poziomie 35,5% (dla podmiotów do 9 pracujących – 34,7%). Dla maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi wyniósł on 56,1%, a dla budynków i lokali – 23,8% (dla grupy mikro-przedsiębiorstw odpowiednio: 52,9% i 21,5%).

Wartość środków trwałych należących do podmiotów średnich była nieznacznie tylko wyższa od wartości środków jednostek małych, stanowiąc 20,3% ogólnej wartości środków trwałych badanej zbiorowości (w 2006 r. – 21,7%). W tej grupie jednostek 43,9% środków trwałych dysponowały przedsiębiorstwa przemysłowe. Dominującą grupą środków trwałych jednostek średnich były budynki i lokale (58,0% ogólnej wartości brutto środków trwałych przedsiębiorstw średnich). Maszyny, urządzenia i narzędzia oraz środki transportu stanowiły odpowiednio 33,0% i 8,9% ogólnej wartości środków trwałych.

Stopień zużycia środków trwałych w grupie podmiotów średnich wzrósł w stosunku do 2006 r. o jeden punkt procentowy i wyniósł 43,9%. Wyższy od przeciętnego stopień zużycia środków trwałych w analizowanej zbiorowości odnotowano dla maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi oraz dla środków transportu (odpowiednio: 59,2% i 49,4%).

Najwyższy odsetek środków trwałych ogółu badanych przedsiębiorstw stanowiły środki należące do podmiotów dużych (59,5% wobec 57,6% w 2006 r.). Podobnie jak w latach poprzednich, środki trwałe w głównej mierze należały do przedsiębiorstw prowadzących działalność przemysłową – 67,7%, a w 17,4% do jednostek transportowych.

W grupie dużych przedsiębiorstw największą grupę środków trwałych stanowiły maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (49,1% ogólnej wartości brutto środków trwałych tej grupy podmiotów), najmniejszą – środki transportu (4,9%).

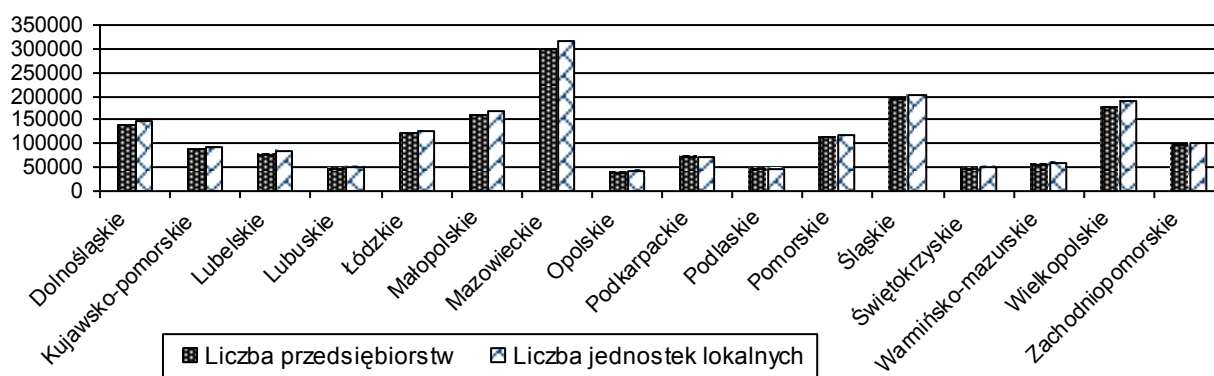
Dla podmiotów o liczbie pracujących powyżej 249 osób odnotowano najwyższy stopień zużycia środków trwałych. Ukształtował się on na poziomie 47,7% (w 2006 r. – 49,9%). Najwyższy stopień zużycia – podobnie jak w roku poprzednim – odnotowano dla maszyn, urządzeń technicznych i narzędzi (60,1%), najniższy – dla budynków i lokali (33,7%).

2.5. Podstawowe dane w przekroju terytorialnym

W tej części publikacji zaprezentowane zostały podstawowe informacje o przedsiębiorstwach prowadzących działalność gospodarczą w poszczególnych województwach, w szczególności o liczbie przedsiębiorstw i ich jednostkach lokalnych, liczbie pracujących, przeciętnych wynagrodzeniach miesięcznych, przychodach i kosztach oraz nakładach inwestycyjnych.

Wykres 2

Liczba przedsiębiorstw oraz liczba jednostek lokalnych według województw

W układzie regionalnym największa liczba przedsiębiorstw miała w 2007 r. swoją siedzibę w województwie mazowieckim (300,8 tys. tj. 16,9% łącznej liczby jednostek) i śląskim (192,7 tys. tj. 10,8%). Oznacza to wzrost ogólnej liczby podmiotów w województwie mazowieckim (o 3,5%) oraz ich spadek w województwie śląskim (o 7,9%) w stosunku do roku poprzedniego. Na terenie województw: pomorskiego, dolnośląskiego, łódzkiego, małopolskiego i wielkopolskiego prowadziło działalność od 115,0 do 178,3 tys. podmiotów. W trzech najmniejszych województwach: opolskim, lubuskim i świętokrzyskim w końcu 2007 r. prowadziło działalność łącznie 136,7 tys. badanych jednostek. Zbliżone do ogólnego zróżnicowanie terytorialne lokalizacji przedsiębiorstw odnotowano w grupach jednostek małych (w tym mikro-przedsiębiorstw) i średnich. W grupie jednostek dużych dominacja województw mazowieckiego i śląskiego była jeszcze bardziej znacząca, bowiem na ich terenie miało siedzibę odpowiednio 23,2% oraz 13,4% wszystkich przedsiębiorstw tej grupy (w 2006 r. odpowiednio 22,4% i 14,0%). W województwach mazowieckim i śląskim miało siedzibę najwięcej przedsiębiorstw prowadzących każdy z uwzględnianych w opracowaniu rodzajów działalności. Jedynym wyjątkiem było leśnictwo, rybołówstwo i rybactwo, dla których najwięcej

firm było zlokalizowanych w województwie pomorskim, zachodnio-pomorskim, dolnośląskim i warmińsko-mazurskim.

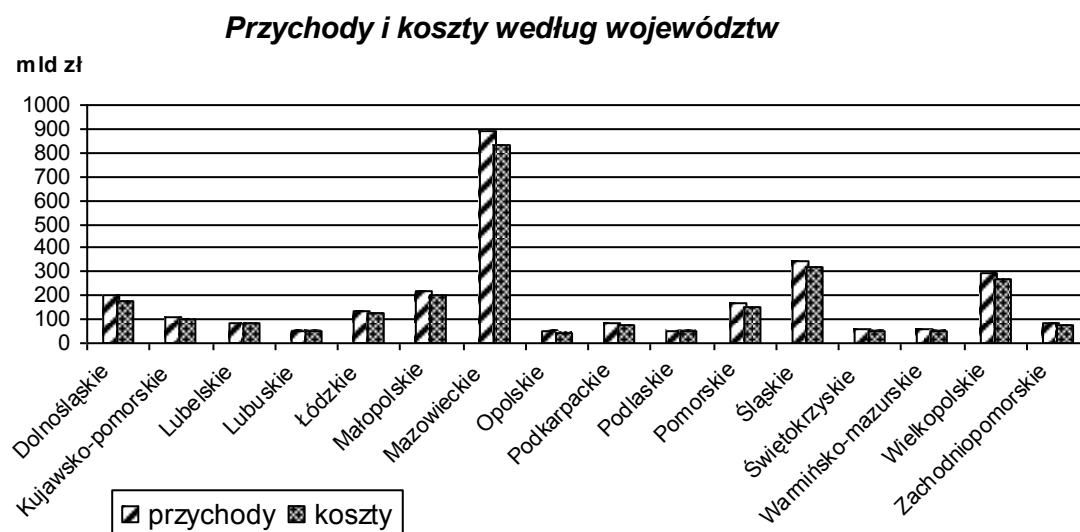
Jeśli uwzględnić wielkość województw określaną liczbą mieszkańców, struktura przedsiębiorstw w 2007 r. w układzie regionalnym kształtowała się następująco: największą liczbę przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców zaobserwowano w województwie mazowieckim (58,0), zachodniopomorskim (56,9), a także wielkopolskim (52,7) i pomorskim (52,0), najmniejszą zaś w województwach: podkarpackim (33,3), lubelskim (35,9), świętokrzyskim (36,5) oraz opolskim (37,8) i podlaskim (38,2). Bardzo zbliżone dysproporcje liczby przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców wystąpiły w odniesieniu do podmiotów pogrupowanych według klas wielkości.

Jak już wcześniej wspomniano, w końcu 2007 r. w badanych przedsiębiorstwach znalazło pracę 8969,3 tys. osób. Analogicznie jak w roku poprzednim, z liczby tej najwięcej pracujących odnotowano w przedsiębiorstwach mających siedzibę w województwie mazowieckim (21,8%) i śląskim (12,7%). Dalsze 25,9% to osoby pracujące w przedsiębiorstwach mających lokalizację w trzech województwach: wielkopolskim, małopolskim i dolnośląskim. Najmniej osób pracowało w przedsiębiorstwach mających siedzibę w województwie: podlaskim, opolskim, lubuskim oraz świętokrzyskim (od 2,0% do 2,4%). Wspomniana wyżej grupa pięciu największych województw była też dominująca, jeśli liczbę pracujących przeliczy się na 1000 mieszkańców w poszczególnych województwach. W województwie mazowieckim w końcu 2007 r. w badanych przedsiębiorstwach pracowały 376,5 osoby na 1000 mieszkańców, a w województwie wielkopolskim – 265,5. Najmniej pracujących w sektorze przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców odnotowano w województwie lubelskim – 145,9 osoby oraz podlaskim – 152,9 osób.

Rozpatrując terytorialną strukturę pracujących należy mieć na względzie fakt, iż działalność badanych przedsiębiorstw była w rzeczywistości zlokalizowana w wielu przypadkach także poza województwem, w którym podmiot miał swą siedzibę. Stąd też terytorialną strukturę pracujących lepiej odzwierciedlają dane o jednostkach lokalnych. W województwie mazowieckim liczba pracujących liczona metodą jednostek lokalnych była niższa o 270,7 tys. osób niż liczona według miejsca, w których znajdowała się siedziba przedsiębiorstwa. Oznacza to, że w województwie tym pracowało w rzeczywistości 18,8% wszystkich pracujących w badanych przedsiębiorstwach. W pozostałych województwach liczba pracujących liczona metodą jednostek lokalnych była natomiast wyższa od liczonej na podstawie miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Podobnie jak w latach ubiegłych, najwyższa różnica występowała w województwie śląskim i łódzkim – odpowiednio o 34,3 tys. osób i 30,1 tys. osób.

Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto w 2007 r. w przeliczeniu na jednego zatrudnionego było także zróżnicowane w poszczególnych województwach. Najwyższe płace uzyskali zatrudnieni w województwach: mazowieckim – 3544 zł i śląskim – 2877 zł (w 2006 r. odpowiednio 3271 zł i 2704 zł), najniższe – w województwach: warmińsko-mazurskim – 2040 zł i lubuskim – 2105 zł (w 2006 r. odpowiednio: 1864 zł i 1964 zł). Z punktu widzenia klas wielkości podmiotów, wysokość płac rosła we wszystkich województwach wraz ze wzrostem wielkości przedsiębiorstw: najwyższe wynagrodzenie otrzymywali zatrudnieni w przedsiębiorstwach dużych, najniższe zaś w przedsiębiorstwach małych. Jedynym wyjątkiem było województwo mazowieckie, w którym przeciętne wynagrodzenie w jednostkach średnich było najwyższe i wynosiło 4149 zł wobec 3887 zł w 2006 r. Gdyby określać wartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia metodą jednostek lokalnych okazałoby się, że jedynie w województwie lubuskim i warmińsko-mazurskim było ono wyższe od liczonego metodą przedsiębiorstw, przy czym różnica ta wyniosła odpowiednio 28 zł i 68 zł.

Wykres 3

Między poszczególnymi województwami obserwuje się również duże zróżnicowanie w zakresie przychodów na jeden zakład i na jednego pracującego. Najwyższe przychody na jeden zakład (wyższe od przeciętnych w kraju) osiągnęły przedsiębiorstwa działające na terenie województwa mazowieckiego – 2971,3 tys. zł, a dalej śląskiego – 1798,5 tys. zł i wielkopolskiego – 1625,8 tys. zł, najniższe – w województwie zachodniopomorskim – 881,3 tys. zł.

W 2007 r. przychody w przeliczeniu na jednego pracującego były najniższe w województwie warmińsko-mazurskim 221,5 tys. zł, najwyższe natomiast w województwie mazowieckim – 457,6 tys. zł w (w 2006 r. odpowiednio 208,6 tys. zł i 431,5 tys. zł).

Duże zróżnicowanie przychodów na jeden podmiot i na jednego pracującego odnotowano również w przedsiębiorstwach poszczególnych klas wielkości. Przede wszystkim należy zauważyć, że we wszystkich województwach przychody uzyskiwane na jedno przedsiębiorstwo rosły znacząco wraz ze wzrostem wielkości jednostki. Najwyższe wartości przychodów zarówno na jeden podmiot, jak i na jednego pracującego w każdej z rozpatrywanych klas podmiotów wykazano dla województwa mazowieckiego. Dla jednostek małych wyniosły one odpowiednio: 824,0 tys. zł i 328,8 tys. zł (w tym dla mikro-przedsiębiorstw – 517,1 tys. zł i 248,5 tys. zł), dla średnich – 73532,6 tys. zł i 680,6 tys. zł. Podobnie jak w roku poprzednim, odmienną sytuację odnotowano dla dużych jednostek, gdzie najwyższe przychody w przeliczeniu na jednego pracującego odnotowano dla województwa pomorskiego – 582,3 tys. zł. W województwie mazowieckim osiągnięto przychody na jednego pracującego w wysokości 496,4 tys. zł. Najniższe przychody zarówno na jeden podmiot jak i na jednego pracującego wśród jednostek małych wykazały podmioty z województwa warmińsko-mazurskiego odpowiednio 489,8 tys. zł i 187,7 tys. zł (w tym dla mikro-przedsiębiorstw: 325,6 tys. zł i 159,7 tys. zł). W województwie tym zanotowano także najniższe przychody w przeliczeniu na jeden podmiot i jednego pracującego w jednostkach średnich (odpowiednio 25315,1 tys. zł i 250,7 tys. zł). W jednostkach dużych – podobnie jak przed rokiem – najniższe przychody w przeliczeniu na jeden podmiot i na jednego pracującego zaobserwowano w województwie podkarpackim (odpowiednio: 161445,1 tys. zł i 249,0 tys. zł).

Między poszczególnymi województwami zaobserwowano też duże zróżnicowanie w poziomie kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwa, przeliczonych na jeden podmiot i na jednego pracującego. Najwyższe koszty na jeden podmiot, podobnie jak w przypadku przychodów, osiągnęły przedsiębiorstwa mające swą siedzibę na terenie województwa mazowieckiego – 2756,7 tys. zł, najniższe zaś w województwie zachodniopomorskim – 808,9 tys. zł (w 2006 r. odpowiednio: 2697,5 tys. zł i 701,3 tys. zł). Koszty w przeliczeniu na jednego pracującego kształtowały się od 223,0 tys. zł w województwie zachodnio-pomorskim do 424,5 tys. zł w województwie mazowieckim.

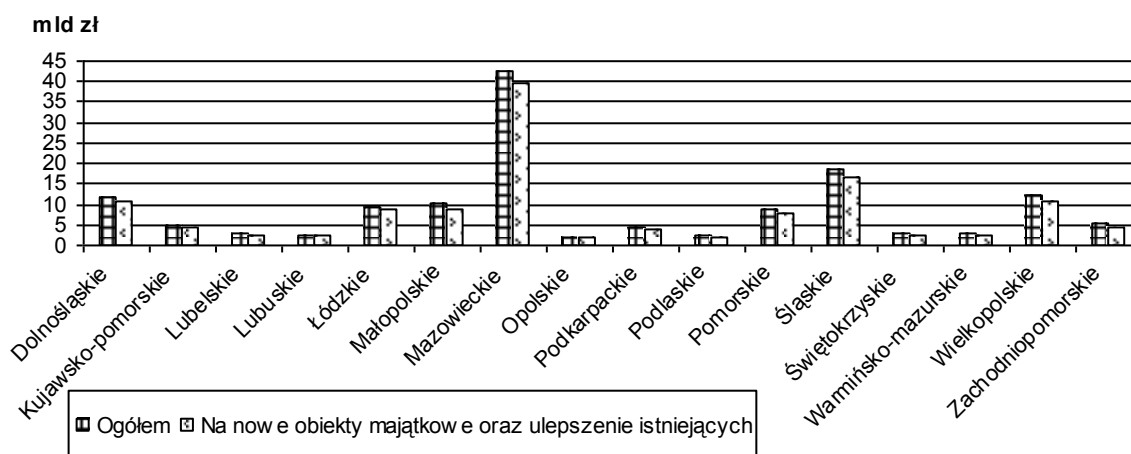
W klasie jednostek małych były one najniższe w przeliczeniu na jeden podmiot w województwie warmińsko-mazurskim (436,0 tys. zł, w tym dla mikro-przedsiębiorstw – 283,7 tys. zł), najwyższe zaś – w województwie mazowieckim (742,7 tys. zł, w tym dla mikro-przedsiębiorstw – 461,5 tys. zł), w klasie jednostek średnich – najniższe w województwie warmińsko-mazurskim

(23830,2 tys. zł), a najwyższe w województwie mazowieckim (68867,0 tys. zł), natomiast w klasie jednostek dużych – najniższe w województwie podkarpackim (150719,5 tys. zł), a najwyższe w województwie mazowieckim (582193,9 tys. zł).

W przeliczeniu na jednego pracującego koszty w grupie jednostek małych były najwyższe w województwie mazowieckim (296,4 tys. zł, w tym dla mikro-przedsiębiorstw – 221,8 tys. zł), a najniższe – dla całej grupy podmiotów małych – w województwie świętokrzyskim (165,7 tys. zł), natomiast w grupie mikro-przedsiębiorstw – w województwie warmińsko-mazurskim (139,2 tys. zł). W klasie jednostek średnich najwyższe koszty na 1 pracującego odnotowano w województwie mazowieckim (637,4 tys. zł), a najniższe w województwie warmińsko-mazurskim (236,0 tys. zł). Podobnie jak w roku 2006, w dużych przedsiębiorstwach najwyższe koszty na 1 pracującego poniosły jednostki z województwa pomorskiego (556,8 tys. zł), a najniższe – z województwa podkarpackiego (232,4 tys. zł).

Wykres 4

Nakłady inwestycyjne według województw

W badanym okresie najwyższe nakłady inwestycyjne poniosły przedsiębiorstwa mające swą siedzibę na terenie województw: mazowieckiego, śląskiego i wielkopolskiego. Łączną kwotę inwestycji dokonanych przez te podmioty oszacowano na poziomie 73079,3 mln zł (w 2006 r. – 58794,6 mln zł), co stanowi 50,7% nakładów inwestycyjnych ogółem (w tym 29,3% w województwie mazowieckim).

Najwyższy odsetek nakładów inwestycyjnych w każdej z rozpatrywanych klas wielkości przedsiębiorstw poniosły podmioty mające siedzibę w województwie mazowieckim. Szczególną dominację tego województwa obserwowano w grupie przedsiębiorstw dużych (35,5% nakładów wszystkich jednostek tej klasy). Małe jednostki z województwa wielkopolskiego, śląskiego, i pomorskiego poniosły od 9% do 10% łącznych nakładów wszystkich przedsiębiorstw tej grupy.